

REDACTIA
 Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
 pentru Austro-Ungaria:
 un an 20 cor.
 6 luni 10 cor.
 3 luni 5 cor.
 o lună 2 cor.

—
 pentru România și străinătate pe an 40 franci.

—
 Manuscrise nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
 Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERȚIUNILE:
 de un șir garmond: prima dată 14
 banii; a doua oară 12 banii; a treia
 oară 8 b. de fiecare publicație.

—
 Alți abonamentele, cât și inserți-
 unile sunt a se plăti înainte în Arad.

—
 Telefon pentru oraj și comenzi
 Scrieri adresate nu se primesc

Deschidere de abonament.

Cu 1 Iulie n. deschidem abonament nou
 „Tribuna”. Ținem de prisos a mai în-
 sta asupra însemnătății organelor de pu-
 blicitate. Și mai ales a accentua necesitatea
 întăririi acestor organe, în aceste vremuri
 grele primejdii ce străbate poporul ro-
 mânesc.

Cetitorii nostri cunosc ținuta noastră
 politică; s'au convins de devotamentul muncii
 noastre.

Știu și aceea că „Tribuna” e luată
 cum la țință. Este și demnitate națională
 a mijloc a n'o lăsa să se stângă în vifo-
 nul cu care se luptă, luminând cărările ne-
 mului nostru. Sperăm că prigonirea ce s'a
 pornit împotriva noastră, va fi un îndemn
 mai mult, a grăbi în ajutorul ei.

Și fiindcă susținem regula introdusă
 anul nou, căm pe domni abonați să
 binevoiască a-si reînoui din vreme abona-
 mentul, ca să nu li-se întrerupă trimite-
 rea foil.

„Tribuna” costă:

- Pe 1 an 20 Cor.
- Pe 6 luni 10 „
- Pe 3 luni 5 „
- Pe 1 lună 2 „

Pentru România și străinătate 40 franci.

Redacția și Administrația
 „TRIBUNEI”.

Stările Năseudene.

Zilele trecute am putut cei prin ziare,
 Românii din comitatul Bistrița-Năseud, cu
 opul a se organiza în congregația comita-
 lui, ca în chipul acesta să exerciteze un
 rol mai real asupra afacerilor publice,
 au pus silințele pentru înființarea partidu-
 național român și în parte le-a și suc-
 s. Dar abea s'au constituit, a și pornit
 persecuțiunea guvernului și acum e în curgere
 procedura penală împotriva conducătorilor.

Să cercetăm mai de aproape măsurile
 guvernului, și să vedem corăspund ele cu
 constituțiunea țării, cu legile pe cari dănsul
 ura. Se știe că art de lege XLIV din 1868
 pre egal îndreptățirea națională zice, că
 cetățenii Ungariei, din punctul de pri-
 politic, sunt egal-îndreptății și egal-în-
 plătirea aceasta numai sub raportul folo-
 oficiale a diferitelor limbi uzuale în
 țară, poate cădea sub regule speciale. În

senzul acestei legi, egalitatea cetățenilor, în
 ori-ce alte referinți, rămâne nealterată. Liber-
 tatea întrunirilor este unul dintre cele mai
 importante drepturi cetățenești. Dacă cetă-
 țenii maghiari au dreptul a se întruni, și
 noi cetățenii nemaghiari avem acest drept.
 Aceasta din logica egalității de drepturi. Iar
 dacă noi vroim să ne exerciăm drepturile,
 guvernul pe temel legal, nu ne poate impe-
 deca. Dacă totuși o face, calcă legea, drep-
 tatea în mod volnic.

În Ungaria libertatea întrunirilor nici
 azi nu e regulată prin lege, și guvernele
 noastre rîvnitoare la putere absolută, nici
 n'au voit, nici nu vreau, s'o reguleze. Nu
 este oare absolutismul cel mai cras și re-
 pulsiv, că în Ungaria, botezată de «consti-
 tuțională» cel mai elementar drept cetățe-
 nesc, libertatea de întrunire și asociere, este
 lăsat la discreție polițială și guvernul l-a re-
 gulat numai prin ordinațiuni, după-cum l-a
 venit la socoteală? Constituțională se poate
 numi țeara, unde cele mai cardinale drep-
 turi ale cetățenilor sunt administrate prin or-
 dinațiuni ministeriale? Constituțională și re-
 sponsabilă este un astfel de guvern? Și iată
 de aceste stări de lucruri, presa maghiară
 mai are nerușinarea să bucine în lume, că
 atâta libertate ca aici, nu este nicăiri. Meri-
 tă însă oare-care atențiune, chipul cum își
 execută guvernul ordinațiunile referitoare la
 dreptul de întrunire și asociere. Față de ce-
 tățenii Maghiari în modul cel mai liberal,
 dacă nu cumva sunt socialiști. Față de ne-
 maghiari în modul cel mai detestabil. Insași
 organele esecutive își asumează de merit,
 dacă pot împedeca întrunirile publice ori a-
 socierile cetățenilor nemaghiari. Organele po-
 lițiale nascocesc cele mai imposibile motive.
 Iar guvernul sub un pretext ori altul de-
 neagă concesiia pentru întrunire. Pe toți îi
 timbrează de «agitatori» ca să se sustragă
 dela împlinirea datorinței sale. Barbarism
 curat. Dacă cineva e agitator, acolo e justiția
 dar nu fie aceasta titlul de drept, pentru a
 ni-se confîșca drepturile politice. Nu pretin-
 dem nici mai mult, nici mai puțin, decât
 deplină egalitate. Vrem domnia liberalismu-
 lui (și nu a absolutismului) în senzul ade-
 vărat al cuvântului. Prea temeinice motive
 avem, a uza de cele mai importante drep-
 turi cetățenești, pentru-că zi de zi vedem, în
 ce chip barbar intervertește puterea execu-
 tivă înțelesul legilor împotriva noastră, ear
 unde nici aceasta nu se poate face, e destul
 de temerar să declare pe față, că **nu ese-
 cută legi, întărite cu jurământul Ma-
 jestății Sale.** Vedem că autoritățile politice
 ne desconsideră total drepturile.

Noi Românii pretindem libertăți poli-
 tice, în aceeași măsură în care le au con-
 cetățenii noștri Maghiari. Să nu măsura gu-
 vernul cu două măsuri.

Protestăm împotriva politicei parțiale de
 rasă a guvernului și împotriva chipului de
 a ni-se regula cele mai elementare drepturi

cetățenești prin ordinațiuni! Protestăm îm-
 potriva volniciei, ca guvernul prin interven-
 ție polițială să ne împedeca întrunirile, aso-
 cierile, exercitarea drepturilor noastre cetă-
 țenești, ca uniți cu toții să-l putem trage la
 răspundere pentru ilegalitatea faptelor sale!
 Răzleți și dezorganizați suntem slabi. Uniți
 la olaltă vom fi destul de puternici să înfrân-
 gem și să supunem reacțiunea.

Zilele trecute s'a constituit așa numitul
 «partid național» (nemzeti-párt). Și partidul
 acesta are principii și regule. S'au unit deci
 aceia, cari urmăresc comune scopuri, co-
 mune ținte politice. Cerut-au o re aceștia
 aprobarea, invoirea guvernului, înainte de a
 se constitui? Dar ce ironie constituțională ar
 fi, ca existența unui partid politic să depin-
 dă dela voința guvernului? În fiecare comi-
 tat sunt partide. Toate urmăresc scopuri po-
 litice. Noul partid național (apponyist) toc-
 mai acum scriu ziarele că își încheagă orga-
 nizația în comitatul Abauj-Torna. Dela voința
 guvernului va depinde oare constituirea a-
 ceasta? Dacă ar fi așa așa, atunci nici un
 guvern opozitional n'ar putea să se formeze.
 Și ce control ar exercita un partid de opo-
 ziție, a cărui existență depinde dela grația
 guvernului? Așa a fost cazul partidului co-
 mitatens român din Bistrița-Năseud. Partidul
 s'a constituit în liniște, ca să nu i-se poată
 zice că «agită». Și iată guvernul și în chi-
 pul acesta oprește libera întrunire. Că par-
 tidul se numește pe sine partid național ro-
 mână și urmărește scopul ca cetățenii Ro-
 mâni să se împărtășească de apărarea su-
 ficientă a drepturilor lor omenești și politice,
 față de agresiunea organelor politice și a gu-
 vernului — asta e pedecă pentru libera în-
 trunire în Ungaria? Doar, avem în parla-
 ment și deputat ales pe baza acestui program,
 în persoana lui Dr. Aurel Vlad. Dar act e
 partidul național al lui Apponyi. Scopul mă-
 turisat pe față al acestui partid este maghia-
 rizarea, promovarea intereselor naționalității
 maghiare în detrimentul celorlalte naționalități,
 ca «să s'asigure supremația maghiară». Se nu-
 mește deci partid al naționalității maghiare și
 anume al aceleia care e special de caracter
 «național». Cetățenii cari mărturisesc aceste
 confesiuni politice se pot liber întruni.

Nu mai nouă vreau să ne confîșca liber-
 tatea de întrunire sub pretextul că urmărim
 «scopuri naționaliste». Dar până aci nimeni
 n'a esplicat ce înțeleg sub aceste fraze. Dar
 dacă cineva făptuește crime, acolo e justiția.
 Noi vrem să fim cetățeni liberi și nu iobagi
 politici. Nu vrem să susținem trântorii din su-
 doarea noastră. Noi vrem nouă să ne lucrăm
 și stăpânii noștri vrem să fim, nu slugii al-
 tora. Nu recunoaștem privilegiul — fie-care
 cetățean e egal.

În comitatul Bistrița-Năseud, partidul
 național român, trebuie să devie fapt! Trebuie
 să devie fapt, ca să măture administrația ti-
 rană și neomenoasă de acolo și ca în fruntea
 ei să pună oamenii, cari prin simțul lor de

dreptate prin echitatea lor să prezinte oare care garanță, că acolo să se încetățenească o administrațiune mai corespunzătoare intereselor poporului român și ca persecuțiunea instituțiilor noastre culturale, să înceteze. Fișpanul de acuma contele Bethlen trebuie să dispară dela acel loc de care e nedemn, pentru-că întrece chiar pe Bánffy (deși inclinările tirane ale acestuia, numai propria sa stupiditate li-a întrecut pân'acum) în persecuțiunea instituțiilor noastre culturale și intereselor economice ale acestora.

Pamflete de presă maghiară.

De multe-ori, foarte de multe-ori am arătat, că o mare parte a presei maghiară, inspirată de o ură nemărginită față de naționalitățile nemaghiare, și cu scopul ca «patrioții» să poată ajunge tot la mai multe bunuri pământești, favoruri, privilegiu, calumniază din profesiune cetățenii nemaghiari, și pe conducătorii acestora îi timbrează de trădători, agitatori și mai știe Dumnezeu ce. O fac aceasta pe tema că «naționalitățile agitează». Pe tema aceasta apoi zi de zi își permit agitația cea mai neînfrânată împotriva naționalităților nemaghiare, pe cari ar dori prin *intervenție de stat* să le vadă despoiate de toate drepturile omenești, împedecate în dezvoltarea lor culturală și stințenite în prosperarea lor economică. Propagarea urei merge șablon, ai putea zice că dispun de clișee permanente. Când le vine la socoteală, scot clișeul, îl tipăresc din nou și-și prostesc cetitorii. Avem prilejul a prezenta publicului nostru clișeul unui ziar maghiar de frunte, a ziarului «Budapesti Hirlap». Făcîmosul acesta ziar, care a luat în monopol patriotismul, anul trecut în 18 Aprilie sub titlul «A nemzetiségi propaganda» a publicat un articol de fond plin de invective și de calumnii la adresa noastră, (articoli de cari noi ne-am obișnuit a a nici nu mai ținea cont, sunt așa de mult plini de minciuni și calumnii, neurmărind alt scop decât

a sămăna ură în opinia publică maghiară față de noi...) care drept introducere începea astfel:

Debrecen és Kecskemét nem érzik a nemzetiségi izgatások veszedelmét. De azokon a pontokon, hol a magyarság végvárai vannak, a nemzetiségi vidékeken nagyon jól tudják, hogyan tör előre a nemzetiségi izgatás és mint szorul hátra a magyar befolyás. Elvesznek a magyar birtokok, elhuzódik a magyar intelligencia, a vagyonosabb nemzetiségi elemekből idegen ajku középosztály fejlődik, mely az iskoláik, a templomaik és a sajtójuk behatása alatt nem csatlakozik a magyar kulturához, sőt a magyarság ellen foglal állást. Segítségül jönnek a nemzetiségi pénzintézetek, a hasonnyelvű külföldi izgatók és — valljuk meg — a magyar közigazgatás gyarlósága, mely növeli az elégtelenséget. Sok vidéken visszajönnek a kivándorlottak Amerikából, republikánus eszmékkel és a magyar állameszmét nem ismerő fogalmakkal. S ez a vagyonosabb elem sokkal önértetesebb, semhogy meghódolna a falusi jegyzők és szolgabírák tekintélyének. Ha mindehhez hozzáveszszük a magyar törvények gyarlóságát és azt a könnyelmű elnézést, mely csak akkor törődik a nemzetiségi kérdéssel, ha valahol a szenvedélyek kigyulva lázonganak, ezzel fogalmat nyerünk azokról az új idegen képzetésekről, melyek a magyar állam testében sokféle veszedelmes arányokat öltöttek.

Peste un an «Budapesti Hirlap» și-a scos de unde-va ear vechiul cântec și în N-rul său dela 2 Iulie a. c. sub titlul «Délmagyarország és a harmadik egyetem» l-a recitat pe cum urmează:

Debrecen és Kecskemét nem érzik a nemzeti izgatások veszedelmét. De azokon a pontokon, hol a magyarság végvárai vannak, a nemzetiségi vidékek szélein nagyon tudják, hogyan tör előre a nemzetiségi izgatás és mint szorul hátra a magyar befolyás. Elvesznek a magyar birtokok, elhuzódik a magyar intelligencia, a vagyonosabb nemzetiségi elemekből idegen ajku középosztály fejlődik, a mely az iskolái, a templomai és sajtója behatása alatt nem csatlakozik a magyar kulturához, sőt a magyarság ellen foglal állást. Segítségül jönnek a nemzetiségi pénzintézetek, a hasonló nyelvű külföldi izgatók és a magyarság csak akkor ébred a veszedelem tudatára, ha valahol a szenvedélyek kigyulva

lázonganak és ezzel fogalmat nyerünk a ról az új, idegen képzetésekről, melye magyar állam tes ében veszedelmes arányokat öltöttek.

Vedem deci că clișeul acesta, ser calumnia și propagarea urei, împotriva naționalităților nemaghiare, este unul din cele mai *frivole*, pentru-că n'a fost măcar modificat, ci simplu de tot «Budapesti Hirlap» îl reproduce (aproape cu de cuvânt) din colecția de an. Și e mai întemplantare la mijloc, că am prins și eu clișeul acesta. Dacă am avea vreme a ne ocupa de aceste, o mulțime de clișee am putea scoate și publica în presa maghiară. De cele mai multe-ori însă obișnuiesc ale schimbării la nerecunoaștere. Acelaș lucru îl fac și aceiaș idee conducătoare, aceeaș calumnia și minciuna, dar puțin împodobită, adăugând orî trunchiată — pe cum cere vremea prilejul. Să continue numai. Dacă nu știu plasmui minciuni, calumnii, inițial perversități, scoată-și numai colecțiile și găsesc acolo destule. Izvoare sunt destule.

În chipul acesta, să ține la o răzătoare zilii mereu caldă ori mai bine zis, calzită chestia naționalităților.

Și totuși noi suntem trădătorii.

Vifor în Dietă

în jurul întreruperilor lui Dr. Aurel Vlad.

— Ședința dela 4 Iulie. —

Înainte de a fi ajuns rîndul peștii zilei baronul Bánffy, o discuție apăsătoare a naționalistă, a cărei centru a fost de național român Dr. Aurel Vlad, a creat atmosfera Camerei. Năbădăiosul bătrîn Lajos, a fost și de astă-dată mai înțeles, se înțelege e ușor lui Olay Lajos se obrăznicească față de un singur om. Partea aceasta interesantă a ședinței în următoarele:

Vice-președintele Jakabffy Imre a deschis ședința la orele 10 și jumătate.

Serbarea dela Putna.

(Amintiri).

De

Ioan Slavici.

(Urmare).

Nu mă încânta dar cătuși de puțin gândul că voi avea să port mai departe sarcina, pe care o luasem asupra mea. Vedeam desușit că atunci și cu oamenii, care discutase asupra chestiunii prealabile, nu se poate face ceea ce noi voiam, și firea mă împingea spre alte treburi.

Eminescu însă, mai ales în momentele lui de neastîmpăr, privia toate lucrurile din punctul de vedere al omului care nu moare niciodată, și vedea în fiecare clipă întreaga desfășurare a vieții noastre naționale ca actualitate. În gândul lui toate curgeau repede una dintr'alta și de aceea el își perdea bunul cumpăt, când îi ziceam: Stați pe pace, c'o să vie dar mai târziu!

Nu ne-am mai întors dar în clopotnița, și zorile de zi ne-au prins ear plimbându-ne ca niște lunatici de-a lungul văii umede.

Lucrurile au venit precum le provăzuse el. A doua zi a plecat unii dintre studenții, cei rămași însă, deși mai puțin, tot n'au ajuns să rezolve chestiunea prealabilă. S'a hotărît numai că naționalismul are să fie propagat fără de nici o restricțiune și a rămas ca noi cei din Viena să conducem mai departe mișcarea.

Noi membri comitetului eram stăpâniți de simțămîntul, că am făcut destul și că nu vom putea să mai facem nimic. Spre a ne îmbărbăta, s'a dat „în saloanele” Părintelui egumen o serată în onoarea noastră, și nota caracteristică a stării sufletești, în care ne aflam n'o pot da mai bine decât mărturisind că eu, persoană atunci importantă, am adormit în jețul ce mi-se destinase alături cu stăpânul casei.

DESCURCAREA.

Vasilică Moraru, om totdeauna vesel și glumeț, îi scose lui Dan casierul nostru, vorba: „Ce va să zică casier? Casier va să zică un om, care n'are cassă”.

Această glumă nu era o figură poetică, ci un adevăr foarte prozaic.

Pentru-ca să executăm programul stabilit de comitetul central, care se retrăsese, a trebuit să facem cheltueli mari, pe cât îmi aduc aminte, peste 35.000 de florini. Aveam această sumă în catastifele noastre; pe când însă noi trebuia să grăbim cu lucrările, banii soseau numai încetul, picătură cu picătură.

„De! — zicea Vasilică, — suntem sub stăpânirea nemțească și avem să plătim după călindarul nemțesc, dar banii ne vin din țară, unde socoteala se face după călindarul românesc”.

În urma acestei deosebiri de călindar ne aflam în strîmtoarea necurmată.

Cu antreprenorii, cu măcelarul și cu brutarul încheiaserăm contract, în care erau hotărîte termenele de plată, pe căruțași îi arvuna-

serăm și urma să-I achitam după serbările celelalte cheltueli se făceau platind dela mână. Indată dar ce primeam banii, deam, și casierul n'ajungea nici-odată poată ține de termenele hotărîte în contract.

După serbare abia am putut să plătesc pe căruțași veniți dela depărtări mai mari, mai remăseseșerăm datorți cu peste 8000 care aveau să-I primească antreprenorul, larul și brutarul în virtutea contractelor scrise de Dan și de mine, „oamenii și pușcă”, cum zicea Vasilică.

„Ce facem acum, Mihalache?”

„Să mai aștepte și ei”, ne răspundea nescu.

„Eu sunt de părere că pot să plătesc timpina Vasilică, — și să nu se mai plătească niciodată, căci nu mai avem nevoie de ei”.

Nu plecau însă și nu ne lăsau nici să plecăm. Nu ne-am să avântat dacă n'ar fi răzimat cu toată încrederea pe cel care curagiaseră. Nu ne îndoiam dar nici o clipă că vom putea să achitam în cele din urmă care ne părea neînsemnată. Creditorii însă de a fi pus temeiul pe subscrierii oamenilor care nu pot să dea nici o garanție teritorială, și steteau în permanentă la Putna casierul, un prototip de om scrupulos, nemângăiat de ici până acolo și să călăsească în o încercătură, din care nu se va putea să iasă. Eminescu își da silința încredințeze, că mulți au întârziat cu sumelor încasate, fiind-că steteau la Putna dacă nu cum-va serbarea va fi oprită, și după-ce serbarea a reușit atât de bine.

Urmează discuțiunea generală a bugetului pe 1904.

Szatmári Mór, kossuthist circumcis, ce reprezintă un cerc românesc din Bihor, spre ruinea Românilor, luând cuvântul, declară din locul locului că are cea mai mare neîncredere în guvern. (Aprobări în stânga). Nu zidește guvernul destul de bine statul național maghiar. Dacă țării o distruge militarismul, naționalitățile sunt dușmane...

Aurel Vlad: De când?

Nessi Pál: Acela vorbește, căruia îi arde țara!

Aurel Vlad: A mea nu arde. Dar arde D-voastră! Vom vedea ce vor zice alegătorii țării valah, cât mai curînd.

Olay Lajos: Cum cutezi să vorbești așa în fața Rușine și infamie. Aici nu e iertat a vorbi astfel. (Zgomot mare. Strigăte din toate părțile: Infamie!).

Președintele: (Sună). Cer liniște, domnilor deputați! Rog pe dl Olay, să nu întrerupă.

Olay Lajos: (indignat lovește cu pumnul în pîitru). La o astfel de vorbire, nu se poate spune cu sânge rece. Afară cu el! Cum cutrează să vorbească aici așa? Rușine, infamie! Afară afară astfel de valah!

Aurel Vlad: Pe mine alegătorii m'au trimis aici, și eu am loc aici! (Zgomot mare în toate câmpurile).

Szatmári Mór: Domnul deputat s'a proclamat la alegătorii mei valah. Să și-o însemne această sunt bunii patrioți, nu-s de-o pînură cu țara.

Aurel Vlad: Vom vedea!

Szatmári Mór: Deunăzi domnul deputat a spus aici o vorbire, care a plăcut tuturor.

Olay Lajos: A sedus! N'a vorbit sincer!

Szatmári Mór: Aici sunt barbați cari vorbesc deschis și sincer, așa se vede, D-Ta nu ai făcut (Așa-i! în stînga).

După aceea ovreiu, și-a terminat discursul spunînd între altele, că proiectul lui Berwick și îl mulțumește, dar nu e destul atât, trebuie mers și mai departe.

Aurel Vlad: Cer cuvântul în chestie personală. Cu privire la declarațiunea lui Szatmári

am să trimită banii; Dan însă era convins, că acum, „post festa”, toți vor socoti că e necesar să mai trimită banii.

Am făcut declista „restanțierilor” și Eminescu a plecat în țară, ca să facă „execuțiunile”, cum zicea Vasiliță.

Aceasta a fost o mare ușurare atât pentru țară, cât și pentru creditorii, căci efectele întreruperii lui Eminescu nu puteau să urmeze decât pe câte-va zile.

În timpul acestor zile de așteptare liniștită și ne soseau într'una, și peste vre-o săptămână, când am primit scrisoare de la Eminescu, zuserăm datoriile la mai puțin decât jumătate și Dan își bătea joc de Vasiliță repetînd mereu vorbele: „Casier va să zică un om, care are cassa plină”.

Nu mă mai oprea acum nimeni la Putna, puteam să mă întorc la Viena și să plec de acolo acasă.

Banii au intrat mereu până pe la sfîrșitul lui Octombrie, și casierul nu numai a achitat toate datoriile, dar a mai și despărțit mortuul de restul bisericii printr'un geamlîc așezat în cercevele de fer ciocănit, un fel de cutie în care se conservă urna și a celorlalte prietenii.

Socotelile trebuie să se afle în arhiva soților „România Jună”, care a oprit pentru înțelegerea fondului ei și excedentul rămas la înțelegerea definitivă.

(Va urma).

Mór, că toate naționalitățile, sunt dușmane statului ungar...

Szatmári Mór: Nu e adevărat! Asta n'am zis-o!

Aurel Vlad: A vrut să protesteze împotriva bănuelii lui Szatmári Mór. Patriotismul este datorință pentru fiecare cetățean, cu asta nimeni nu trebuie să se laude!

Ráth Endre: Patriotism maghiar!

Aurel Vlad: Eu numai un patriotism cunoscut. O patrie am. N'am meritat întreruperile pe cari și le-a permis dl Olay Lajos, împotriva mea. Sunt mândru, că m'am născut valah.

Hentaller Lajos: De n'ai fi mândru, și atunci ai fi valah!

Nessi Pál: Nu ești valah ci cetățean maghiar.

Aurel Vlad: Sunt cetățean ungar, dar de naționalitate valah.

Olay Lajos: Cine nu e patriot maghiar, nu e adict statului maghiar, acela aici loc nu are și ne vom îngriji să nici nu aibă.

Aurel Vlad: Observarea asta pe mine nu mă clătina! Totdeauna bărbătește îmi voi urma convingerile!

Cu aceasta s'a încheiat incidentul.

După pauză a urmat baronul Bánffy, ca să se împlinescă ce a prorocit mai înainte, că va mai fi el odată „tettekkel tényező”.

Și a vorbit. Reproducem un singur pasaj, cu care începe, și credem că publicul românesc, nu mai așteaptă nici un comentariu:

Baronul Bánffy Dezső: La sfîrșitul ședinței, domnul deputat Aurel Vlad, a declarat, că nu împărtășește politica represintată prin mine. Asta e dreptul său. Dar dînsul crede că stat național nu se poate înființa cu altă politică, decât cu aceea pe care are onoarea dînsul s'o represinte. Azi numai statele naționale au dreptul la existență și noi nu ne putem împăca cu gândul, că în patria aceasta sunt cetățeni cari vorbesc și în altă limbă decât cea maghiară. (O bată-te să te bată Bánffy, zău că ai haz. N. Red.) Drepturile cetățenilor cari nu vorbesc ungurește le respectă, dar nu recunoaște. ca naționalitățile să-și vindică drepturi individuale. (Servus Papanek!... N. Red.) Drepturi asemenea trebuie purtate individual. (Aprobări în stînga) Cari nu mărturisesc aceste credințe, n'au la inimă lor cauza creării statului național.

Mai vreți?

Războiul ruso-japonez.

„Die Zeit” scrie: Peste câte-va zile soarta armelor va decide. Mulți sunt de părere că ea și-a și spus deja cuvântul. De și aceasta e numai o presupunere, totuși condițiunile preliminarilor victoriei tactice sunt în favoare: Japonzilor. Ei și-au pus în mișcare aproape toate forțele lor, îndreptându-le spre punctul unde se va da bătălia decisivă. Ei caută să-și împreune armatele și vor găsi mijlocul. Succesele ce le-au de dobîndit aproape în șir îl umplu de curaj și de aceea încredere fermă pe care o are numai cel obișnuit cu victoriile. Cu toate acestea acțiunea lor e bine cumpănită și chibzuită. Rușii, de altă parte, n'au destinat pentru teatrul de războiu, de cât puține forțe. Acestea nu sunt întrunite cum ar trebui și ar putea să fie. Ei se gândesc la retragere. Neputînd să ajungă spre sud la Port-Arthur, se gândesc acum să o i-a spre nord și nord-est. Ei trebuie să întrebe în momentul când prezentul zorește și apasă.

Așa dar, în cazul când Rușii țin la aceasta tactică, atunci înainte de acțiunea hotărîtoare, se vor da atât în Liaotung cât și în munții Fensulin, lupte secundare, cam ca acele cari au precedat sângeroasă dela Sadova (localitate unde au biruit Prusienii pe Austrieci 1866 N. R.). Se va arăta încă odată, cee-ce istoria războielor a arătat totdeauna, că forța locală din trecătorile munți-

lor a ajunge să oprească în loc pe atacătorul decis. Pentru atacurile ofensive a le Rușilor dintr'o poziție centrală de a dobîndi astfel o superioritate relativă, se lipesc comunicațiunile suficiente și în deosebi legăturile, ce sunt atât de importante.

Este adevărat că concentrarea celor două armate pentru acoperirea, respective pentru atacul spațiului unde se va da lupta decisivă, e în toată ei. Considerându-se că Rușii la Vladivostok și munții Fensulin precum și mai departe spre nord sunt puternic detașați și că mai multe din diviziile lor nu mai pot fi socotite ca intacte, ba că artileria au pierdut-o cu totul atunci forțele lor în spațiul unde se va da lupta decisivă nu pot fi socotite mai mari de cât cel mult șase divizii. În fața acestora vor sta opt divizii și 4—5 brigăzi de rezervă japoneze. Se vede că Japonzii iarăși s'a priceput să dobîndească din punct de vedere tactic o superioritate relativă, pe când Rușii nu pot să-și acopere cu forțe îndestulătoare liniile lungi de apărare — și aceasta mai mai virtos din cauza lor după fortărețe cari în loc să trimită ajutoare ție ele numeroase forțe departe de punctul luptei decisive. Zona de mișcare a Japonzilor va fi compusă din 8 diviziuni din cele 13; cele două cari nu apar acum pe teatru de războiu sunt a se considera ca un fel de „rezervă generală” destinată ca în momentul decisiv să apară în punctul hotărîtor și să atace cu toată puterea.

Ar fi pripit a se zugrăvi de pe acum tabloul luptei iminente. E bine însă să urmărim cu deosebit interes mișcarea coloanelor dela nord, de oare-ce la aripa stîngă a Rușilor se va decide lupta și aceasta nu numai din punct de vedere al succesului în sine, ci și al întinderii și valorii lui...

Londra, 3 Iulie. Agența Reuter raportează din Tokio cu datul de azi: Admirala Togo raportează, că luni noaptea un vas rus de pază, care seamănă cu un bastiment de război, a fost la gura Port-Arthurului perforat. Și un contra-torpilel japonez a fost scufundat.

Tokio, 3 Iulie. (Reuter) Escadra rusă de la Vladivostoc Vineri a scăpat din nămea escadrei persecutătoare a admiralului Kamimura.

Berlin, 3 Iulie. Ofensiva Japonzilor trebuie să se considere ca întreruptă din cauza periodului ploios. Kuropatkin, care a dirijat ultimul atac împotriva Japonzilor la trecătoarea Dalin, pe care a reocupat-o (?), s'a rentors la cartierul său general.

Tokio, 3 Iulie. Escadra rusă dela Vladivostoc înainte de ce ar fi bombardat Gensano, s'a întilnit cu un yacht al unui miliardar american. Rușii au somat yachtul să se oprească pe loc, acesta însă a reușit să scape trădînd admiralului Kamimura noua evoluare a escadrei ruse. Admirala japonez de loc a plecat contra flotei inimice, dar a fost deja târziu, căci flota rusă a grăbit cu febrilitate să ajungă portul dela Vladivostoc. Japonzii au putut ajunge numai un torpilel, pe care au nimicit mulți oameni.

Londra, 3 Iulie. Ambasadorul francez și cabinetul englez voeste să intervină în favorul punerii păcii între beligeranți, de oare-ce este speranța să se sfîrșească războiul și fără luptă decisivă. În Petersburg partidul păcii a învins, afirmative și țara este învoit să încheie pace.

Berlin 4 Iulie. Ziarele de azi publică pe baza unei informațiuni primite dela un Japonez distins, că Kuroki înaintează cu precauțiune și după un plan cu îngrijire pregătit. Zilele proxime se așteaptă evenimente surprinzătoare.

DIN ROMANIA.

Coloniile școlare ale primăriei. Eri s'a întrunit la primăria Capitalei comisiunea delegată de dl primar petru a alege un număr de copii cari vor forma coloniile de vacanță. Comisiunea, compusă din d-nii d-rî Radovici și Răutoiu și dl D. Ionescu, consilierul comunal, a avut de făcut o alegere dificilă, căci dintre cei 15 copii recomandați de fie-care din școlile primare mărginașe — mai toți săraci, așa de săraci, că au venit desculți și îmbrăcați în petece — nu aveau pe cine refuza, toți fiind copii silitor și debili, ear alții bolnavi și având nevoie de o lună de repaos într'un colț al țării.

Totuși Primăria nu poate trimite de cât 85 elevi, dintre cari 30 la Slănicul din Prahova, 30 la Rucăr și 25 la Strunga. Acei dintre copii cari erau refuzați în profitul celor mai săraci și debili de cât ei, plângeau...

Comisiunea a procedat totuși cu mare dreptate. A ales pe acei cari aveau mai mult nevoie de aer, pe acei cari nu ar avea poate cu ce se hrăni în vacanță sau pe acei cari locuiesc într'o cameră cu mai mult de 10 frați și surori și cu părinți cu tot.

E o faptă umană inițiativa luată de către Primăria Capitalei de câți-va ani încoace, de a procura copiilor silitor dar săraci și bolnavi sau prăpădiți de slabi, o lună de viață dulce la țară, în mijlocul munților sau la o stațiune de băi.

În anul acesta, primăria Capitalei a rezervat 7000 lei pentru coloniile școlare, cu 2000 lei mai mult ca în precedentul an; din acești 2000 lei s'au confecționat pentru cei 85 copii, câte o pelerină, o pereche de ghete și o șapcă, cei mai mulți dintr'înși fiind cu deservire goi.

Dacă în fiecare an primăria ar căuta să ajute cât mai mult mărirea coloniilor sale de vacanță, destinându-le mai mulți bani, va îndulci viața lipsită de bucurii, a acestor fragede lăstare și le îndoii puterile de muncă.

Și exemplul ar trebui imitat cel puțin de primăriile orașelor mai mari și cu venituri; căci câți bani nu risipesc pentru scopuri cu mult mai puțin utile ca acel de care ne ocupăm primăria Capitalei să fie imitat.

Șalupe de poliție pe Dunăre. La arsenalul marinei din Galați se construiesc actualmente șase șalupe de poliție pe Dunăre. Motoarele pentru aceste șalupe au fost aduse din Franța.

Una din șalupe a fost complet terminată. Alaltă-eri s'a făcut prima experiență pe Dunăre cu aceasta șalupa în prezența d-lui comandor Eustațiu Sebastian, directorul arsenalului marinei.

Eri a avut loc cu această șalupa o a doua experiență; șalupe a parcurs distanța dela arsenal până la vadul Bacalbașa.

Cu ocazia acestei experiențe au luat loc pe bord d-nii comandori Koslinski, comandantul marinei militare; Eustațiu Sebastian, directorul arsenalului; căpitanii-comandori Grozowski, adjutantul M. S. Regelui; Barbieri, comandantul diviziei de Dunăre, și Bălescu, șeful secției marinei din direcția ministerului de război.

Experiența a dat rezultate foarte bune. Peste cât-va timp se va face o nouă experiență pe o distanță mai mare.

Celelalte 5 șalupe de poliție, cărora li-se instalează motoarele, vor fi gata ce mai târziu la sfârșitul acestei luni.

Din străinătate.

Epilogul unei comemorări de eroi. Cu ocazia inaugurării monumentului de pe câmpia Mierlei, prințul Nicolae al Muntenegrului a telegrafiat Regelui Petru al Serbiei.

„Sunt lângă Tine cu gândul. Sunt însuflețit de aceleași sentimente ca ale Tale și ale poporului sârb. Popoarele noastre trebuie să rămână unite.

„Trăiască ginerele și fratele meu! Trăiască poporul sârb!“

Regele Petru a răspuns:

„Mulțumind pentru salutarea Ta frățiască, strig:

„Să trăiască socrul meu! Să trăiască poporul sârb al valorosului Muntenegru!“

Intrevederea dela Kiel. Intrevederea monarhilor Angliei și Germaniei la Kiel a îndulcit în fine atitudinea aspră a presei engleze în contra Germaniei și toasturile schimbate între cei doi domnitori sunt comentate mai călduros de cum obicnuiau ziarele londoneze în astfel de ocazii. Caracteristic pentru sentimentul ce domnia în cercurile populare germane și engleze sunt cuvintele contelui Bülow care s'ar fi exprimat astfel către corespondentul unui ziar englez: „Sper că poporul englez va observa că amândoi monarhi și-au exprimat cea mai sinceră credință că Germania și Anglia vor trăi în pace; sper că amândouă națiunile vor îndeplini aceste dorințe ale suveranilor“. Aceasta e un îndemn deslușit pentru amândouă țările să lase la o parte urile în cari trăiau de câți-va ani. În adevăr primim dela un om de încredere bine informat din Londra știri din cari se vede că un astfel de îndemn nu e de prisos. Astfel ni-se asigură că atât din cauza limbajului pe care o parte a presei germane l'a ținut în timpul războiului anglo-bur, cât și a unor pretinse declarații făcute de împăratul Wilhelm, în masele populare s'a încuibat o ură ce nu poate fi ștearsă ușor. Acum e anul împăratul Wilhelm exprimase dorința de a se întâlni cu regele Eduard în Cowes pe insula Wight; ministrii englezi au crezut însă că e bine să sfătuiască pe rege să nu invite pe împărat în Anglia, fiindcă se temeau de demonstrații. Aceste știri ce trebuie primite cu rezervă, lasă totuși să se presupună că opinia publică a Marii Britanii nu hrăria sentimente amicale față de Germania. Se speră că întrevederea celor doi monarhi va aduce o întorsătură favorabilă. Dacă se judecă relațiile dintre cele două state, se poate vedea că sunt multe motive cari recomandă o înțelegere amicală între cele două țări — și Englezii sunt obicnuți a face politică reală.

Anglia. — În Anglia, majoritatea guvernamentală se aștepta să se dizolve parlamentul dacă nu va fi susținut moralicește și materialicește de majorități și în chestiunile curente. Se svonește că la toamnă vor avea loc noi alegeri. Chamberlain știe că în viitoarele alegeri vor birui liberalii, crede însă că ei se vor retrage repede spre a face loc unei majorități chamberlaniste cu programul ei fiscal.

— O înaltă personalitate engleză s'a exprimat astfel către corespondentul ziarului „N. Fr. Presse“: „Nu cred, că înțelegerea dela Kiel e hotărâtoare pentru relațiile dintre Anglia și Germania. În politică nu hotărăesc relațiile personale, ci relațiile de putere, mai ales pentru Noi Englezii, cari facem politică practică. Intrevederea a arătat că relațiile între cei doi monarhi și între cele două state sunt prietenoase. Două state mari pot fi asemănate cu două corăbii, cari nu pot trece una pe lângă alta fără să se salute. Regele Eduard a făcut la Kiel vizita sa ca rege căci o datoră dela urcarea pe tron. Vizita s'a petrecut foarte bine și foarte sincer și cine a observat dispoziția bună a regelui în aceste zile, a putut înțelege că se simțea bine ca oaspe al împăratului german. Înțelegerea între monarhi va aduce neapărat foloase popoarelor. Atâta și nimic mai mult se poate zice despre înțelegerea dela Kiel“. (N. Fr. Pr.)

Tolstoi în contra războiului.

Am amintit că marele scriitor rus Tolstoi a publicat în ziarul „Times“ din Londra un articol foarte lung și interesant în contra războiului, în care cu toată puterea sufletului său combate războiul teribil, ce se desfășură actualmente în Asia-răsăriteană. Eată părțile mai însemnate din articolul marelui scriitor și filosof, care își petrece adâncile-i bătrânețe pe moșia sa din Jasnaya-Polyana în Rusia:

Se întemplă ceva — zice Tolstoi — ce e de neînțeles, e crud, fals și o absurditate. Țarul Rusii, acel bărbat, care vestise tuturor popoarelor

cuvântul păcii, azi vestește în publicitate, că cât s'a ostenit pentru menținerea păcii atât scumpă inimii sale, în urma provocațiunii Japoniei a orinduit războiul — adică măcelul. O bogăți își ofer comorile adunate pentru război măcelului. Săracii, de la cari guvernul ține sează la an miliarde, încă își țin de date și a-și oferi copeica lor. Guvernul pune la cale de oameni, cari să poarte de-alungul străchipul Țarului, să cânte, să strige ural țării Rusiei, începând de la palate până la colibe, așa numitei biserică creștine, se roagă lui Dumnezeu, ca să ajute acel măcel infernal...

... Dar mă ve-ți întreba, ce să faci când inamicul i-a atacat, li-a ucis oamenii ei să permită inamicului a pustiți posesiunile a le fura rodul muncii lor, a duce în prăși și a-le prăpădi ce au mai scump?

Eu voi răspunde: Problema vieții noastre s'a început mai înainte decât acest război. Problema vieții noastre este să împlinim voința lui Dumnezeu. Cunoaștem voința aceasta. E voința, de a ne iubi pe de-aproape și pe de-foli. De ce să asultăm pe altă voință, pe neîndurătoare, care vrea să ne abată de la vâratul scop al vieții? Dacă există un Dumnezeu, el nu mă va întreba în ziua morții, am apărat depositele de lemnărie dela Căsu Port-Arthurul, ori acel conglomerat de mește imperiu rusesc, fiindcă toate acestea li-a încredințat în grija noastră. El mă va întreba, dacă mi-am folosit bine viața și dacă am împlinit poruncile?

„Iubește pe inamicul tău, și nu vei avea inamic“ zice cei 12 apostoli. Pe inamicul nostru pe Japonezi și Chinezi, nu-i vom iubi până când-i omorim, și silim să ea opiu, după ce-am făcut Englezii; îi vom îngropa de vii în strică drumurile; îi vom țira de păr și-i vom arunca în apa Amurului, cum au făcut Rușii.

Era să-mi încheiu articolul acesta, când mi-a vestea că la Port-Arthur și-au pierdut viața 600 de oameni nevinovați. Ar trebui să suferințele zadarnice ale acestor nenorociți moartea lor grozavă vor deștepta pe oameni să cerut pustiirea aceasta. Nu vorbesc de Makaroff și despre ceilalți ofițeri, fiindcă știau ce fac. Ei intenționat și cu răutatea gloriei și din desertațiune lumească măscă patriotismul. Vorbesc însă despre cari cu amăgiri i-au tirat și i-au luat de folositoare, i-au smuls din brațele familiilor dus în altă parte a lumii, la scaunul de fieros, și apoi dimpreună cu acest scaun lăsat să se scufunde în adâncurile mării.

... Pentru-ca Japonezi să nu poată în Manciuria și să nu poată rămâne în viață nu se vor pusti numai 10,000, ci 50,000 de oameni. Nicolae Romanoff și Alexie Kuropatkin vor să moară mai mult de 50,000, fiindcă ei să se sprijinească uciderile, jafurile și de abuzuri, ca să satisfacă ambițiunile cari liniștiți stau în palaturile lor, așteptând și foloase nouă după jertfa a 50,000 de muncitori. Ei vor cădea, fiindcă trebuie să cucerească pământ străin, asupra cărora n'au nici un drept și de care Rusia nu are trebuință. S'au cheltuit sumedenie de bani pentru-ca speculanții să tragă foloase din tăierea pădurilor coreene; cei mai bunți oameni ai poporului rus sunt luați dela muncă fără de milă sunt țirați la moarte. Mai mult războiul îl diriga aceia, cari atât de rău sunt gândiți și cari s'au lăsat a fi surprinși așa încât azi numai un mijloc mai există pentru tăierea lui: materialul inepuizabil de oameni.

Trimisesem deja la postă filele unei cărți când am primit vestea despre o crimă comisă contra poporului rus de către țar și generalii. Generalii, cari voiau să se distinsă dobândească vr'un guler nou de aur aurite au osindit la moarte și la teribilele torturi și miile de muncitori cinstiți ruși, cari țin pe ei. Și păcatul acesta nu e espiat de aceia, cari îl săvârșesc, ci se vorbește că alte miile de capi de familie vor fi dusi la lavire și măcel.

Țarul care în primul rând e responsabil de toate aceste, ține reviste asupra trupelor recompensează și îmbărbătează. Supracredincioși jertfesc avere și viață pentru pe care-l adorează ca stăpân. Și ear smulși din mijlocul familiei miilor și miile și sunt trimiși la măcel. Cu cât mai

...citătește soarta Rusiei, cu atât mințesc mai puțin gazetarii ei, cari prezintă drept victorii în Japonia războaiele răsinoase. Cu cât poporul jertfește mai mulți bani, cu atât funcționarii fură mai mult. Soldații, cari ani de zile au petrecut în lupta neumanității și a trândăviei, se bucură, lată, să se ia prin măcelărirea superiorilor lor, li se deschide calea spre avansare.

Când se vor sfârși aceste? Când va striga poporul amăgit:

— Mergeți voi înși-vă: Tar puternic, miștrii, episcopi, popi, generali, redactori, agenți și toți căți sunteți! Mergeți și stați voi înaintea umbrelor și gloanțelor! Noi n'am dorit să mergeți și nu ne vom duce! Pe noi să ne lăsați în pace lângă plugul și sămănătura noastră!

Așa de firec ar fi, dacă s'ar zice aceasta acum, când în Rusia sute de mii de mame, soții și copii plâng pe cei cari le câștigau pâinea, pe cari au numiți rezerviști. Mulți din acești rezerviști au să citească. Ei vor ști ce este acea Asie răzătoare; știu că războiul nu se poartă pentru lucrul de care Rusia ar avea cea mai mică nevoie, ci se poartă pentru afaceri de negoț pe pământ străin unde câți-va agenți corupți au construit căi ferate cu scop de câștigat; știu, că cel puțin ar trebui să știe, că-i vor măcelări pe niște berbeci, că Japoniezi dispun de unelte de război mai bune decât Rușii ale căror au-britajii nu s'au îngrijit de cu bună vreme de arme mai perfecționate.

Cât de firec ar fi, dacă s'ar zice:

— Mergeți voi, cari ați provocat acest război, și care vă e folositor, mergeți voi! Noi nu mergem, fiindcă noi nu putem înțelege de ce folos este războiul acesta!

Dar n'o zic, ci se duc gândindu-și:

— Nu putem ști, dacă ne vor omori. Se poate să rămânem teafări, vom primi răsplată și vom secera glorie ca marinarii pe cari îi serbăresc în Rusia. Dacă însă ne vom retrage, o să răfunde cu noi temnițele, ne vor bate, ne vor rămânzi și ne vor exila la Irkutsk, ori ne vor omori ca pe niște dobitoace.

Ast-fel zicându-și, cu inima sângerând de durere își părăsesc vetrele și atelierile, nevetele și copii — și pleacă, pleacă.

M'am întâlnit ieri c'un rezervist, pe care îl văd pe cea nevasta și mamă-sa. Când m'a văzut m'a salutat.

— Dumnezeu cu tine Lyov Nicolaevici. Tu mergi în Asia răsăriteană.

— Te vei lupta?

— Da, cine-va trebuie doar să se lupte.

— N'ar trebui să te lupti cu nimeni.

— Rezervistul deveni gânditor.

— Dar ce se facă un om? Unde și încătrău să se refugieze?

— „Unde să se refugieze!“ Eată expresia ade-vărată a stării sufletesti pe care Rusia oficială o numește: „Devotament pentru credință, pentru Tar, pentru patrie“.

Cei-ce își părăsesc familiile, cei cari flămânzesc și merg la moarte, nu simt de cât că au o scapare. Ear cei-ce liniștit stau în palatele lor pompoase zic, că „ori-care Rus e gata să jertfe viața pentru Tarul adorat, pentru glorie și mărirea Rusiei“...

NOUȚĂȚI.

ARAD, 5 Iulie 1904.

— Regele la vnat. Din Ischl se vestește, Sâmbătă d. a. la 1/4 Regele a mers pe cîmping la vnat, sosind seara la 6 ore în-țărât la Ischl.

— Serbarea comemorativă a morții lui Stefan-cel-Mare. Ziarele din București scriu că pregătirile în vederea serbării comemorative a morții lui Stefan-cel-Mare se urmează cu mare ac-țivitate în București. În piața Victoriei la intra-rea șoselei Kisselef, s'a început construirea tri-umfalului pe dinaintea căror va defila marele cor-țon istoric, în care vor figura tinerii Români din țara Suceava, aduși în adins pentru acest scop care vor purta costume războinice din vremea Stefan-cel-Mare. Costumele se confecționează la atelierile școalelor profesionale de fete ear și la școala de meserie din București. Pro-gramul definitiv al serbării va fi fixat în curând. Ministerul cultelor din România a întocmit ru-

găciunile cari se vor citi la pomenirea lui Ste-fan-cel-Mare și a oștenilor lui în ziua aniversării morții lui Stefan-cel-Mare. La sfârșitul cere-monii religioase ingenunchind tot poporul, preotul va citi cu voce înaltă o rugăciune specială pentru această ocaziune solemnă. Rugăciunile sunt in-șoțite de un pomelnic al lui Stefan-cel-Mare, al neamurilor și boerilor lui. — Ministerul de do-mentii a hotărât ca să participe atât el cât și e-levii școalelor de agricultură dela Herestrău și de silvicultură dela Brănești la escursiunea ce se va face la Putna la mormântul marelui Voievod.

— Pomelnicul lui Ștefan cel Mare. — Lo-cotenentul Stircea din Stockerau (Austria) ne scrie într'o întimpinare:

„În pomelnicul ce se va face în a 4-a zi a lunii pentru Domnul Ștefan cel Mare și pentru boerii săi, lipsește un nume foarte cunoscut: acela al boerului moldovean Mihai Stircea, unul din eroii luptei dela Baia și care mai târziu era să fie ales de către boeri chiar Domn al țării, dacă nu ar fi renunțat el singur. Numele lui e adesea ori citat în scrierile cari tratează despre acele vremuri și probabil că a fost uitat“. (Voința Naț.).

— Conferența interparlamentară. Secreta-riatul grupului maghiar pentru conferența inter-parlamentară a trimis deja circularul fie-cărui membru, care va lua parte la conferență, făcân-du-le cunoscute toate punctele călătoriei. La 10 August grupul pleacă cu vaporul Slavonia din Fiume la New-York. Vaporul se va întretine o zi în Palermo, în Algeria, și la Gibraltar 1/2, de zi, ear în America va sosi la 27 August.

Recepția oficială în America este fixată pe ziua de 1 Septemvrie. În 7 Septemvrie va pleca grupul la St.-Louis. Deschiderea adunării gene-rale se va face în 12 Septemvrie, ear ședința fi-nală va fi cel târziu în 15 Septemvrie. În St.-Louis se vor aranja diferite festivități în onoarea mem-briilor conferenței. După închiderea conferenței va fi excursiune la Denver; ear la 21 Sept. gru-pul maghiar va pleca la New-York. — Dintre de-putații și magnații maghiari vor pleca 75 inși la St.-Louis. Mai mulți vor duce și familiile cu ei.

— Necrolog. Subscriși cu inima frântă de durere anunțăm încetarea din viață a preaiubitu-lui și bunului nostru fiu, soț, frate, cumnat și conșangiu Doru Florescu, în v. a. c. dimineața la 8 ore, în etate de 54 ani, și a fericitei sale că-sătorii de 25 ani.

Osămintele adormitului în Domnul, la 4 Iulie n. 1904 d. m. la 4 ore, din casa sa proprie află-toare în strada peștelui (Halász-uteza nr. 15), — după săvârșirea serviciului funebral, conform ri-tului bis. ort. române, — se vor așeza spre veci-nica odihnă în grădina familiară din cimitierul de sus a orașului lib. reg. Arad. Fie-i țărina ușoară și memoria vecinică! Arad, 3 Iulie n. 1904.

Ved. Petru Florescu născ. Juliana Palinaș, ca mamă. Ved. Petru Florescu născ. Sofia Spatar, ca soție. Constantin Spatar, și soția ca socrii. Ved. Persida Tesinciu născ. Florescu, George Flo-rescu, ved. Petru Popovici născ. Sofia Florescu, Maria Florescu mart. Ioan Simu, Axente Florescu, Juliana Florescu mart. Moise Pepa, Emilia Flo-rescu mart. Justin Dascal, frați și surori. Elena Georgeviciu mart. George Florescu, Ioan Simu, Justin Dascal, Moise Pepa, Ioan Spatar, Valeriu Spatar, ved. Ana Gruici, Maria Spatar, cumnați și cumnate.

— Rectificare. În Nrul de ieri (Marți) 118, pag. 6, col. II. rubrica Economie s'a străcurat o esențială greșeală de tipar în titlul articolului, culegându-se: Economia politică în limba mo-dernă, în loc de lumina modernă.

— Oaspeții Români la băile Tușnadului. Romanticile băi ale Tușnadului sunt în plin sezon. Din toate părțile, lume multă și elegantă aleargă aci, după sănătate ori recreație. Le așla pe amân-două. Români din prezent petrec aci următorii: Doamnele I. Stănescu Brașov, Dr. I. Bodea, Viena, D-niș T. Stănescu, Brașov, Th. D. Tălianu, primar în Tg. Ocna (România), Mihai Zomborean, preot rom gr.-or. în Valcani, Dr. George Moga, medic în Alba-Iulia, Dr. Iosif Blaga, profesor în Brașov,

— Cive onorar al orașului Cernăuț. Con-siliul comunal al Cernăuțului în ședința sa din 28 Iunie n. c. a numit pe dl Baron Nicolae Mus-tatza cive onorar al orașului Cernăuț.

— O mare panamă. Ziarul londonez „Daily Chronicle“ face mari desvăliri în jurul unei pa-name pe baza unei telegrame sosite din New-York ce pretinde, că, membrii legislațiunii ai statului Missouri au fost mituiți în interesul arangerii expozițiunii. Procuratorul de stat Volk a pornit o cercetare întinsă în afacerea aceasta sensatională, ear în cursul ascultărilor s'au do-vedit 19 cazuri de corumpere. Deputații și-au dat votul acelora, cari au dat mai mult.

— Incorporarea în Serbia. După mai multe întârzieri încoronarea regelui Petru a fost fixată pe luna Septemvrie. Din Belgrad se vestește acum, că insigniile de încoronare au fost dela comandate din partea Curții din Belgrad. Aceste insignii costă 20.000 franci. Se vede că-i s'arac regele Serbiei.

— Invitație. Inteligența română din Sasca-Montană Vê invită cu onoare la Concertul îm-preunat cu joc și reprezentațiune teatrală ce-l va aranja cu ocaziunea serbării hramului bisericesc. Marți, la 29 Iunie st. v. (12 Iulie n.) a. c., în sala cea mare a hotelului „Valufan“. Inceputul la 8 ore seara. Prețul de intrare: locul I: 1 cor. 60 bani; locul II: 1 cor. 20 bani; loc de stat: 80 bani.

Venitul curat este destinat pentru fondul steagului albastru bisericesc. Suprasolvirile se pri-mesc cu mulțumită și se vor chita pe cale publică. Comitetul aranșator.

Familie de miliarde. Jay Gould a dat în parcul său dela Lakewood (New-Jersey) o par-tidă de șah în natură. Partenerii erau Ch. Lindley și profesorul Roser. Figurile era 32 de băieți și fete îmbrăcate în costume splendide din secolul XV. Turnurile erau reprezentate de că-lăreți cu steaguri și armură. Doi eroizi au anun-țat începutul jocului cu sunete de trompete. „Figurile“ învinsului au ingenuchiat înaintea învingătorului, care le-a ridicat c'un gest solemn

Jocul aceasta la care numai costumele sin-gure au costat 100 de mii de franci, a avut un succes așa de mare că e vorba să se mai or-ganizeze, în curând, la New-York, și alte par-tide de șah la fel.

— Japonia și creștinismul. „Tribuna“ din Roma publică convorbirea dintre pont. Piu X și ar-chiepiscopul din Tokio Petru Osouf. Archiep. Osouf înaintea mea, ceea-ce de altfel este cunoscut, și ceea-ce a fost și oficial conformat, că anume înainte de corumperea războiului cu câte-va zile a încercat cu totdinadinsul să facă pe țar să mențină pacea, ca un propovăduitor fervent al păcii universale. Nicolae al II-lea, a răspuns în modul cel mai complasant papei, dar din răs-punsul țarului reese evident, că după părerea sa războiul este inevitabil. Pontificele Pius, după-ce și-a exprimat regretul pentru erumpe-rea cu siguranță a războiului, a cerut dela ar-chiepiscopul catolic din Tokio deslușiri asupra stărei catolicilor din Japonia. Archiepiscopul aducând elogii guvernului japonez, și laudă to-leranța, acordând acesta nu numai deplina li-beritate misionarilor în opera lor de convertire, ci dând permisiune și pentru zidirea unui gim-naziu catolic în Nagasaki, care este deja în floare. După archiepiscopul Osoriz în Japonia se fac și alte lucruri folositoare pentru înain-tarea creștinismului. Tot după spusele archie-piscopului nisuința directă a clasei culte con-du-cătoare este, ca Japonia să devină cu desăvârșire creștină.

— Bibliotecă pentru orbi. După inițiativa Reginei Margareta veduva defunctului Rege Um-berto, s'a fondat în Italia o bibliotecă care să imprumute cărți orbilor.

Dela 73 de volume din cât se compunea bi-blioteca la început, fondul s'a mărit iute la 800 de volume, pe urmă la 3500 și acum e pe cale de a întruni 4000 de volume.

Aceasta bibliotecă e susținută de donațiuni particulare. Operile sunt confecționate și scrise cu litere „Braille“ de către doamne care își con-sacră timpul lor acestel umanitare opere.

— Domnișoară de poștă premiată. Acum a fost împărțit a treia oră premiul Sally-Prudhomme înființat de către Sally-Prudhomme, din suma ce-a primit ca premiu din fundațiunea Nobel pe seama fe-telor tinere. Premiul întâi Sally-Prudhomme l-a ob-ținut Emil Michelef, anul trecut Carol Dumas, ear' acum o tinăra fată s'aracă cu numele Marta Dupuy și este de 29 ani. Părintele ei era sculptor. Fata a rămas încurând orfană. În etatea de 10 ani n'a

știut nici să cetească nici să scrie. La Paris a fost cât-va timp aplicată la poștă, pe care post a trebuit însă să-l părăsească din cauze sanitare. De atunci trăește foarte sărăcăcios într-o odăiță din al 6-lea etaj. Deja de 10 ani scrie la poezii, dar până aci fără să deștepte vr'un interes. Acum de odată s'a făcut cunoscută prin un sonet, al cărui titlu este: *Duerti*. Tinera fată a fost abătută pe calea poeziei cetind pe Anacreon, Vergiliu Teocrit în traducere franceză. Mai ales scria cântece pastorale. A scris și o piesă teatrală, care se află sub cenzură la teatrul Odeon, afară de asta acum tinera poetă lucră și la un op filosofic.

— **Vaticanul și Quirinalul.** Din Roma se raportează, că vicariul cardinal roman dela 1870 încoace zilele astea va cerceta prima dată spitalul militar. Visita va fi oficială, fiind de față nu numai generalii, comandanții, ci și ministrul de război.

Telegramele zilei.

Paris. — În consiliul de ministri ținut la Elizeu sub președinția d-lui Loubet, ministrul afacerilor străine dl Delcassé a comunicat scrisoarea ambasadorului Statelor-Unite, generalul Porter, prin care îi face cunoscut că a fost însărcinat de dl Hay, secretarul de stat la facerile străine, american de a exprima mulțumirile d-lui Roosevelt pentru binevoitorul și eficacele concurs al guvernului francez în afacerea librăriei supusului american Perdicariss și a ginerului său Varley.

Dl Delcassé a confirmat tot deodată că președintele republicii Haiti a primit în audiență oficială pe reprezentanții Franței și ai Germaniei și le-a exprimat în mod public părerea sa de rău și scuze pentru agresiunea a căror victime au fost din partea soldaților haitieni.

Bibliografii.

Din nici o casă n'ar trebui să lipsească excelenta revistă

„*Moda Nouă Ilustrată*“ care e o adevărată comoară pentru orice femeie, prin conținutul ei interesant, folositor și distractiv.

Numărul „*Model Nou Ilustrat*“ apărut azi (Nr. 25, anul al II-lea), conține numeroase modele de rochii, bluze, corsaje, pălării, toalete de vară și de vilegiatură, costume de plimbare, de casă, pentru d-ne, d-șoare și fetițe, modele de broderii, etc.

Cronica Model (de d-na Lucia), Luna (nuvelă) Iluziile mele Nopti senine, în zorii (poezii), Cartea Vieții (gânduri) Voința (nuvelă) Schimbarea costumului bărbaților, Cugetări, Anchetă Model Nou: Despre iubire și fericire (răspunsuri), Sfaturi pentru bucătărie, Posta medicului, Sfaturi de croitorie, (cum se face o bluză frumoasă), Nebunul (nuvelă), Șarade și jocuri, etc.

Tipar gratuit: O bluză elegantă.

Premiu gratuit pentru abonați și cititoare:

O Pianina, în valoare de 1000 lei — Prețul 20 bani numărul.

Felurimi.

Spionul lui Napoleon. După spusele ziarelor din Paris Leon Chabert, al cărui nume acum din incidentul afacerii Chartreux este atât de des pomenit, este strănepotul unui spion al împăratului Napoleon I. cu eumele Schulmeister, al cărui serviciu Cezarul îl onora cu milioane peste milioane. Acest Schulmeister, despre a cărui viclenie și abilitate fără păreche se vorbesc și azi legende în Franța, a fost unul dintre cei mai vicleni și isteți oameni, cari exerciau meseria de spionagi. Omul cu 100 de fețe era numit, deoarece-ce la moment știa să-și schimbe fisionomia și să simuleze pe altul, dar așa, că nici părintele său n'ar fi putut să-l recunoască. Acestei arte avea el să mulțumească cariera sa.

Când odată s'a prezentat la împăratul Napoleon I pentru a-i oferi serviciul, pe acesta l-a aliat foarte moros.

— Ai ceva recomandățiune? îl întrebă împăratul!

— N'am lipsă de așa ceva, a răspuns superb candidatul la spionagi.

— Apoi atunci nici eu n'am lipsă de d-ta, a replicat împăratul rău dispus. Pleacă de loc.

Cu aceste cuvinte suverane a întors spatele, iar Schulmeister a plecat spre ușă.

Când împăratul s'a întors, se trezește în față cu un moșneag.

— Cine ești, întrebă împăratul surprins, și cum ai ajuns d-ta aici?

Moșneagul își netezi fața și îndreptându-se zise:

— Tot eu sunt Maiestate! Schulmeister era. Împăratul s'a spăriat de puterea transfigurațiunii acestui om diabolic, primindu-l numai decât în serviții. N'a avut nici un motiv să regrete. Mai târziu însuși împăratul s'a exprimat asupra lui în felul acesta: plătește mai mult ca trei generali.

Acest Schulmeister era cu adevărat spaima dușmanilor. La 1805 s'a furișat în armata austriacă ca vînzător de victualii de unde trimitea lui Napoleon în toată săptămîna rapoarte asupra celor experiate în tabăra austriacă. Odată îi s'a dat de urmă, luându-l la goană. Atunci Schulmeister s'a refugiat într-o casă de țeran. Când soldații, cari îl urmăreau au sosit la casa aceea, în poartă aflară pe un țeran bătrîn, care se rădea.

— În casa asta a intrat cine-va, ziseră soldații.

Bătrînul țeran n'a zis nimic ci numai clipea din ochi și arăta misterios spre podul casei. Atîta a trebuit și soldaților. Numai decât se urcară pe scară și începură să caute în toate părțile prin pod, după fugarul spion.

De sine înțeles, că Schulmeister nu era nicăiri, căci acel țeran care se rădea, era însuși Schulmeister, care a trimis frumușel în pod pe soldați, ca în chipul acesta să câștige timp pentru a fugi comod.

Se vorbește, că tot la 1805 travestit ca general austriac ar fi luat parte la un consiliu de război ținut sub președinția lui Francisc II. Asta cel puțin pare ca imposibil, dar adevărat rămîne, că în anul acesta el a făcut pe generalul Mack să capituleze. Napoleon îl și honora foarte scump fie-care serviți, dându-i posesiuni și sume enorme de bani. Numai o dorință a spionului n'a voit împăratul să i-o împlinească. Schulmeister a cerut odată pentru un serviți foarte mare crucea legiunii pentru cutezanța asta a spionului său i-a răspuns:

— Un milion de franci, da, bucuros, dar asta — nici odată. Nici acum, nici altă-dată și nici când!

Ordinul legiunii de onoare n'a voit să-l conferă unui spion.

ECONOMIE.

Arad, 5 Iulie

Economia politică în lumina modernă.

II.

Profesorul Dr. Schmoller răspunde la aceste și la alte multe întrebări din sfera politicii sociale și a economiei politice moderne în tomul al II-lea din valorosul op ce tocmai scoate în tipar sub titlul „Elemente din economia politică“ (Grundrisse der Volkswirtschaftslehre) Leipzig — Duncker & Humblot.) Schmoller conform naturii și a experiențelor vieții sale pune mari speranțe în dezvoltarea socială în direcția, care de present este cea dominantă, însă nu merge atât de departe, ca să se aștepte la o complectă compensație a contrarietăților. Dar să lăsăm pe celebrul autor să vorbească. În amintitul op Schmoller se pronunță astfel: «Cu cultura superioară se ridică și individualismul, egoismul și impulsul spre câștig. Dar tot așa se dezvoltă și toate simțirile mai superioare: simpatia, compătimirea, consentimentul cu oamenii neînrușiți, cu colegi de muncă, iubirea de patrie, simțul datoriei sociale. Cu cât oamenii locuiesc în masse mai compacte, cu atât se învață a fi cu mai multă considerație unul față de altul. Trebuințele, moravurile, obiceiurile traiului. formele sociale toate devin mai unificate. Cum astăzi fiecare om

să adresează la altul cu «Domnia-ta» și după îmbrăcăminte abia mai poți distinge pe milionar de muncitor. Viața dela om în dezvoltarea lui continuă contribuie la poștarea tendențelor spre unificare, spre egalitate. Libertatea politică ce se lărgește tot mai mult aduce cu sine creșterea răspunsibilității. Diviziunea tot mai mare a muncii naște sentimente tot mai întinse de solidaritate. Recunoașterea tot mai profundă a complexităților și legăturilor sociale între oaltă face pe oameni se fie mai multă considerație între sine».

În dezvoltarea acestui simț de recunoaștere socială, în organizația generală a instrucției sociale Schmoller vede garanția pentru un mai bun viitor.....

Foarte interesant este cum Schmoller tratează capitolul «Bani» în amintitul op. După ce espune avantajile și defectele sistemelor noastre monetare, continuă să spună cum urmează:

«Socialiștii mai vechi voiau suprimarea banilor, mai târziu credeau să i înlocuiască cu «bani de muncă». Acușăția lor întemeiau zicînd, că în vechime aristocrația cel puțin se conducea încă de considerabile personale față de sclavul sau jobagul, avînd interes să i cruțe. Antreprenorul modern însă, susțin socialiștii, stoarce pe lucrător ca mai pe urmă să i arunce d'op. Intratât au drept, că referințele bănești încep pot să creeze ușor înstrăinări între stăpîn și muncitor cauzînd indiferență ambele părți. Dar' cu timpul clasa antreprenorilor totuși are să vie la convicția că zace în interesul ei să aibă o breaslă de muncitori instruiți și destoinici. În locul chilor referințe și considerante individuale se nasc relațiuni nouă sociale, legături tractuale și de influență. Locul instituțiilor vechi îl iau altele noue. Reuniunile de citorii, judecătoriile de arbitrii, casele de ajutorare, băncile de economii restituitorilor aceea-ce mai nainte iobagului numai la stăpînul său.

Tot astfel se întemplă și în alte regiuri. Relațiunile de bani pure și acele împrejurări, în cari prin simpla stăruire a unei sume de bani s'a satisfăcut pe deplin relațiunile unui nex causal, abia că mai puțin și pe negustor îl leagă astăzi cu muncitorul său legături mai durabile de ordine moral de încredere, de adesitate. Cu cât funcțiunea este mai sus pusă cu atât cel ce execută mește banii este mai puțin satisfăcut și numai cu banul ca atare. Medicul, savantul nu i trebuie numai banii, ci și onorariul și ministrul nu vrea numai să plătească antreprenorul nu-și dorește numai să plătească. Onoarea, respectul moral din partea muncitorului și stima de sine însuși joacă în ziua de azi rol în toată viața economică. Noi sentimente trebuie deșteptate și dezvoltate. Instinctul moral al poporului trebuie să găsească și să marcheze acele terene. Demnitate personală și înconruptibilitate iarăși se vor valida și se vor menține relațiunile largi sociale luptînd contra rupției. Omenimea va vedea pe încetul mai clar, că pe lângă referințele pur materiale există și alte relații personale stau mult mai sus și cari întrec valoarea banului. Aceste relații trebuie să se susțin pe sine ca să dea vieții adevăratei valoarea și ca să poată duce și mecanismul economic la ordinea corectă.

BURSA.

Bursa de cereale și efecte.

CEREALE:

— Cursul pieței din Budapesta. —

GRÂU.

per 50 kilograme coroaane

dela Tisa — — — — —	9.35	9.20
din Banat — — — — —	9.80	—
din Bacău — — — — —	9.22	—

ORZ.

6.32—6.35

SĂCĂRĂ.

— din jurul Pestei — — — 6.27 6.35

PORUMB.

— — — — — 5.35 5.27

OVES.

— — — — — 10.10—10.05

Prețuri de încheiere oficiale:

— de toamnă (Oct.) c. — — —	8.86	8.87
— de toamnă (Oct.) c. — — —	6.56	6.57
— de toamnă (Oct.) c. — — —	6.17	6.18
— pe Iulie c. — — — — —	5.23	5.24
— pe Maiu 1905 c. — — — —	5.63	5.64

MONETE.

— magh. ori austriac, bătut . . .	11.35	11.43
— " " " rotund . . .	11.27	11.33
— " " " piesă de 8 fl.	19.01	19.06
— " " " piese de 20 franci	19.01	19.06
— " " " piese de 20 marce	23.44	23.54
— " " " lire turc. — — — —	—	—

— de bancă germană (100 ma.)	117.30	117.60
— " " franceză (100 fr.)	95.05	95.35
— " " italiană (100 lir.)	95.02	95.32

— de hârtie piese	2.53	2.54
— de bancă românească (100 lei)	94.30	95.08
— " " sârbească (100 den. de argint)	92.25	93.25

LOSURI.

— nom. — — — — —	Bani	Marfă.
— Losuri „Barilika“	19.50	21.50
— " " " cu stam. austriacă	21.—	23.—
— " " " bilet de câștig 1874	6.—	8.—
— Impr. oraș. Vien. din — — — —	510.—	525.—
— Los al orașului Buda cu — — — —	165.—	175.—
— " " " stampilă austriacă.	170.—	180.—
— Los „Jó sziv“ austr.	10.—	11.—
— " " " cu stampe credit — — — —	10.—	11.—
— " " " de bancă d. hipot. maghiar	40.—	44.—
— " " " de bance cu st. aust. — — — —	46.—	51.—
— Los al crucii roș. magh. — — — —	26.—	28.—
— " " " cu st. aust. — — — —	29.—	31.—
— " " " bilet de câștig — — — —	9.—	11.—
— Los al crucii roșie ital. — — — —	45.—	47.—
— " " " cu stam. Austriacă	47.—	52.—
— Los al crucii roșie austr. — — — —	54.50	56.50
— Los al inst. de cred austr. — — — —	465.—	475.—
— Los Pálffy	160.—	170.—
— Los al imprum. serb. per. 100 fl. 2% inter. 13 Ian. 1902	90.—	95.—
— Los al impr. serb. per. cu stampilă austr. 13 Ian. 1902	94.8—	3

EFACTE:

Budapesta, 8 Iunie 1904.

Incheierea efectelor ung.

— rîmîntul c. fer. ung. în argint — — — —	—	—
— gatiuni de stat ung. ale c. fer. de ost — — — —	—	—
— a coroanei ung. — — — — —	97.15	—
— gatiuni de 4% ung. pentru scutirea de darea pământului — — — —	97.55	—
— a de aur 4% — — — — —	117.95	—
— pentru asigurarea de credit ungar — — — —	742.50	—

Los de câștig al împumut. ung. — — — — 207.—

Acții ale c. fer. de Kassa-Oderberg — — — — —

Incheierea efectelor austriace.

Renta de hârtie 4 ² / ₁₀ % — — — — —	99.20	—
Renta de aur austr. 4% — — — — —	118.45	—
Los din 1860 — — — — —	152.35	—
Los de cred. austriac — — — — —	403.—	—
Banca austro-engleză — — — — —	—	—
Bank-Verein din Viena — — — — —	509.—	—
Banca austro-ungară — — — — —	1619.—	—
Acții ale c. ferate sud-austriace — — — —	77.15	—
Societ. de navigațiune Dunăreană — — — —	838.—	—
Acții de tutun — — — — —	329.50	—
Aur bătut ces.-reg. — — — — —	11.31	—
Renta de argint 4 ² / ₁₀ % — — — — —	99.75	—
Renta coroanei austriace — — — — —	99.20	—
Los din 1864 — — — — —	257.—	—
Acții ale instit. de cred-austriac — — — —	639.50	—
Acții ale băncii Uniunii — — — — —	518.—	—
Banca austriacă Länder — — — — —	424.75	—
C. fer. austro-ungară de stat — — — — —	638.—	—
Acții de Alpi — — — — —	407.75	—
Prețul de schimb londonez — — — — —	232.40	—
Tramwaw vienez — — — — —	—	—

Cursul pieței din Timișoara.

— 2 Iulie 1904 n.

Grâu 75 klg. — — — — —	7.65	7.70
" 76 " — — — — —	7.75	7.80
" 77 " — — — — —	7.80	7.85
" 78 " — — — — —	7.85	7.90
Secară — — — — —	5.60	5.70
Orz — — — — —	5.40	5.50
Ovës — — — — —	5.10	5.20
Porumb — — — — —	5.15	5.20
Rapița — — — — —	8.80	8.90

INSERTIUNI ȘI RECLAME.**Concurs.**

La agentura principală a băncii de asigurare „Transilvania” este vacant un post de scriitor.

Doritorii de a ocupa acest post să-și înainteze ofertul până în 10 Iulie curent inclusive, la agentura principală din Arad. Preferiți vor fi cei ce posed limba română, maghiară și germană. 285

Licitațiune minuendă.

Ven. Consistor diecesan din Arad cu datul 27 Maiu (9 Iunie) Nr. 3100/904 a încuviințat renovarea Sf. biserici gr-rom. din Șiclău (cottul Arad).

Pentru asigurarea renovării Sf. biserici subscrisul prin aceasta publică concurs pentru licitare verbală ținândă la 29 Iunie (12 Iulie) 1904, la orele 11 a. m. în casa bisericii.

Prețul de exclamare 2911 cor. 99 fil.

La licitare poate fie-care participa, care înainte de a se începe licitarea, va depune la mâinile episcopului bisericesc un vadiu de 10% din prețul de exclamare în bani gata ori în hârtii de valoare.

Planul, specificarea de spese se poate vedé la subsemnatul președinte al comitetului parochial.

Se primesc și oferte în scris, dacă acele vor sosi — francate — înainte de-a să începe licitarea, cu vadiul corespunzător și în care să ya cuprindă cea precisă declarațiune, că respectivul oferent cunoasce condițiunile de licitare și acelora necondiționat se va supune.

Șiclău, la 13/26 Iunie 1904. :

Iosif Dan m. p.

președ. comitetului parochial.

Dr. Cornel Iancu

advocat

și-a deschis cancelarie advocațională în Arad, Jozsef főherczeg-ut Nr. 16. 283

Avis.

În prăvălia de modă se află un loc vacant pentru un ucenic din o casă bună românească, cu purtare bună, să poseadă și limba maghiră eventual germană și să aibă cel puțin 2 clase gim. sau civile. Informațiuni mai detaliate la subscrisul.

Câmpeni, Topánfalva.

Virgil Corcheș,

comersant.

Tiner român inteligent,

care a absolvat 6—8 clase, se primește de practicant într'o farmacie. 279 1—3

Adresa la administrațiune

P. T.

Avem onoare a aduce la cunoștința on. public că restaurantul de vin, bere și mâncare

„Cornul vânătorului” (fost Kolbai) au luat-o în întreprindere subsemnați.

Cerem spriginul on. public și semnăm cu toată stima:

Kovács István și Novotny Lajos jun.

Stabiliment de Hydrotherapie.**„Wällischhof.”**

Stațiune de tren și poștă Brunn — Maria — Euzersdorf, 30 min. departe de Viena. 238

Arangiamet modern

(pe lângă hydrotherapie completă, băi electrice, de aer de soare, massage, electri-sare, gimnastică svedă etc).

Prețuri moderate

Cu prospecte și informațiuni mai detaliate stă la dispoziție direcțiunea și medicul stabilimentului: Dr. Marius Sturza.

Noutate la curățenia locuințelor!

Respectuos aduc la cunoștința on. public, că după lungi esperiențe dispun de un așa mijloc, în că pot primi pe lângă garanță și încredere

stărpirea insectelor din locuințe cu desăvirșire.

Vopsese odăi, săli, etc.

de gală și mai simple, dela cerințele cele mai simple până la cele mai pretensive pe lângă prețuri foarte conv.nabile. Rugând on. public pentru binevoitoare comisiune, rămân cu deosebit respect 258

GUTTMANN SÁNDOR

vopsitor de odai.

Weitzer János-uteza 19. szám. partere.

Coasa de oțel „Bur“ este cea mai bună pe lume

ai cărei unici liferanți pentru întregul continent și pentru America sunt

Winkler és Grauer, Kőbánya 34,

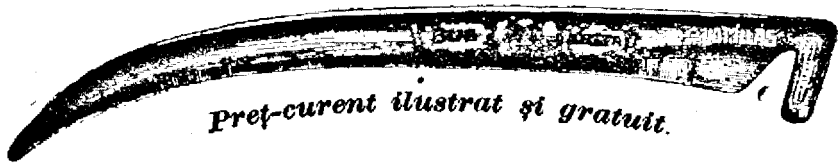
la cari e a se adresa ori ce corespondență privitoare la coase.

Coasa de oțel „Bur“ taie admirabil!

500 coroane plătesc, celui ce este în stare să ne arate o coasă de oțel „Bur“ veritabilă ca proveniță din altă fabrică.

1000 coroane plătesc celui ce ne poate arăta dintre 100 coase de oțel „Bur“ două rele.

Coasa de oțel „Bur“ numai atunci este veritabilă, dacă pe mâner poartă gravată inscripția aceasta: *W. G. Kőbánya*, iar pe atul ei este tipărită marca firmei cum arată figura asta: 1906—20

Facem atent pe ori cine în interesul său propriu, de a se păzi de marfă de imitațiune. Coasa „Bur“ satisface pretențiunii ori-cărui econom în modul cel mai perfect.

Acest favor are a-l mulțami coasa de oțel „Bur“ singur ascuțitului său admirabil, nici prea tare, nici prea moale. Mai ales pentru aceea este coasa „Bur“ corespunzătoare, pentru-că are simțea și gramaz tare, ear ascuțitul foarte subțire. Mulți economi strică și cea mai bună coasă, prin faptul că nu știu să o bată. Asta însă pe lângă toată nedibăcia economului este eschisă la coasa „Bur“, de oare-ce firma noastră trimite coasa bătută și probată. Pentru fie-care bucată se primește garanță, iar care nu corespunde schimbăm pentru alta însă mărturisim din experiență, că între 1000 coase nu e nici una rea.

Prețurile coasei de oțel „Bur“

60	70	75	80	85	90	95	100	110	120 cm. lungă
1.80	2.10	2.20	2.30	2.40	2.70	2.80	2.90	3.20	3.60 Cor.

La comanda de 5 bucăți suportă speșele postale; la comanda de 10 bucăți fabrica nu numai că suportă speșele postale, dar dă o coasă în dar, ear la comanda de 20 bucăți, fabrica pe lângă suportarea speșelor postale și trimiterea a două coase, trimite și două tableuri frumuse din timpul războiului bur-englez. Căteia „Bur“ la coasa de oțel „Bur“ 1 coroană. O cutie „Amergan“ bucată 30 fl. Aparat pentru bătura coasei (nicovalăși ciocan) 1 cor. 90 fl. *Noutate!* Teacă potrivită p. coasă pâr. cu cheie cu tot 30 fl. 10 buc. 2.60 cor.

Cel mai preferit, mai bun mijloc de colorare a părului e

MELANOGENE

în culoare neagră și brună.

Cu preparatul acesta escelent și nevinovat, per barbă, mustați în cinci minute se pot colora în negru ori brunet. Culoarea e constantă și nu se poate oșebii de culoarea naturală, nici cu săpun, nici apă caldă, nu se șterge și nu murdărește.

E nesticăcios și modul de folosire foarte simplu.

Prețul 2 cor. 80 fl.

Ori-ce păr cărunt își recapătă culoarea naturală prin folosirea preparatului

Hair Regenerator alui Földes

Acesta nu e farbă, ci un preparat care redă frumusețea naturală a părului. Astfel părul blond devine iar blond, cel brun-brun. cel negru-negru. Prețul 2 cor.

Pentru a face părul blond.

Preparatul acesta, în câteva minute putem prefăce ori-ce păr în culoare atât de plăcută, aurie, în culoarea câneșii, ori cenușie, ori în vre-o altă culoare blondă fără a ataca părul. — Pretul! sticlă mică 1 cor., sticlă mare 2 cor. Rugăm a fi cu atenție la marcă.

G. FÖLDES KELEMEN

FARMACIA ȘI LABORATORIUL CHIMIC, ARAD.

Telefon Nr. 111.

P. T.

Am onorul a Vă face cunoscut, că în urma extinselor mele legături sunt în stare de a mijoci împrumuturi (amortisări pe lângă interese) de 4.3%, 4.5% și 5%

cu plătire pe

15, 20, 25, 30, 40 și 50 ani

pe posesiuni mai mari sau mai mici și pe case de chirie dela oraș cari împrumuturi sunt a se plăti în rate de jumătate an; în rate se cuprinde capital și interese.

Sunt în legătură continuă atât cu instituttele de bani din provincia, precum și cu toate cele din Budapesta prin ce sunt în stare a mijloci împrumuturile foarte ieftin și în timp scurt, precum și de a le plăti fără ori-ce detragere.

Spese preventive nu sunt, honorarul meu după toameala să plătește ulterior, atestatele cu spese nu sunt de lipsă, numai extrasul autentic al cărții funduale și coala de cataster se recere; servesc prompt în ori-ce direcțiune cu deslușire.

Provocându-mă tot odată la lucrul cunoscut de toți, că în anii din urmă interesele împrumuturilor amortisabile au scăzut foarte, mai ales le stă în interes celor ce au îngreioate imobilele cu împrumuturi vechi scumpe, că acestea să le schimbe cu împrumuturi nouă ieftine, cu atât mai tare că trecând cu vederea chiar, că aceste împrumuturi prin convertire să fac fără timbru și taxă, cu așa de mari avantaje, încât solvirile anuale aduc o economie considerabilă; notez că aceste avantaje le dovedesc numerice tuturor stimaților mei clienți, cari se adresează la mine.

Atrăgându-vă atențiunea asupra celor de sus, Vă rog tot odată, ca la cas de lipsă să Vă folosiți de mijlocirea mea, când P. T. D.-Voastră Vă veți convinge, că din împrumuturile câștigate prompt veți avea avantajii foarte însemnate.

Rog a se aduce extrasul cărții funduale.

Cu deosebită stimă:

HERZOG SÁNDOR

ARAD, Strada Weizer János (Templom) Nr. 15, ușa 7.